

Zbliževanje Italije in Jugoslavije

Pred sestankom italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana in dr. Milana Stojadinovića na Belju — Po dveh dneh lova bo grof Ciano obiskal Beograd, kjer bo odprl razstavo italijanskih knjig — Komentarji tu'ega tiska

BEOGRAD, 17. januarja. V četrtek 19. t. m. prispe na povabilo jugoslovanskega ministrskega predsednika in zunanjega ministra dr. Milana Stojadinovića na obisk italijanski zunanji minister grof Galeazzo Ciano. K temu obisku objavljajo tukajšnji listi obširne ekscerpte tujega tiska o namenu in pomenu tega obiska za nadaljnje zblíževanje in sodelovanje med kraljevino Jugoslavijo in kraljevino Italijo.

KULTURNA KONVENCIJA

RIM, 17. januarja. »La Stampa« objavlja poročilo dopisnika Alfa Rusa: »Predstojatelj sestankom med grofom Ciano in predsednikom Stojadinovičem vzbujajo vedno večje zanimanje italijanskih in drugih krogov. Podrobni program obiska še ni znan, vendar je gotovo, da bo grof Ciano odprl v Beogradu veliko razstavo italijanskih knjig, katere namen bo nadaljevanje in poglobitev kulturnih odnosov med obema državama. Na razstavi se bodo zbrali jugoslovanski književniki in umetniki, ki bodo ob tej priliki lahko stonili v stik s predstavnikom fašistične Italije. Tudi med dr. Stojadinovičem in grofom Ciano se bo razpravljalo o kulturnem sodelovanju. Politično prijateljstvo bo s poznavanjem kulture samo pridobilo. Zato se zatrjuje, da se proučuje možnost sklenitve kulturne konvencije med Italijo in Jugoslavijo.

POLITIČNI RAZGOVORI

»Corriere della Sera« in »Il Popolo d'Italia« ter tržaški listi poročajo, da je grof Ciano sprejel že ob priliki sestanka v Benetkah od dr. Stojadinovića povabilo na lov na državnem posestvu Belju. Ta sestanek spada v okvir normalnih izmenjav obiskov, ki sta jih za večkrat sklenili oba državnika, da se pogovorita o mednarodnem političnem položaju in vseh vprašanih, ki direktno zanimajo obe državi. V političnih krogih se podčrtava, da je taka izmena obiskov očit dokaz iskrenega sodelovanja obeh držav, dobre volje beogradskih krogov in vzajemnih simpatij, ki večajo oba zunanja ministra. Tekom lova na Belju bo grof Ciano gost v gradu, ki ga je dal zgraditi nekoč princ Evgen Savoiški, ki je z zmago nad Turki pri Senti končno osvobodil vso Baranjo. Cesar Karol VI. je podaril princu Belle v znak priznanja za storjene zasluge.

VESTI NEMSKIH LISTOV

DUNAJ, 17. januarja. »Neue Freie Presse« poroča, da so neresnične vse vesti raznih listov, da se udeležijo lova na Belju razen dr. Milana Stojadinovića in grofa Ciana tudi še zastopniki kakih drugih držav.

BERLIN, 17. januarja. »Essener National Zeitung« piše: Z ozirom na obisk grofa Ciana v Jugoslavijo se na poučenem mestu posebno naglašajo, da bo ta obisk zasebnega značaja. O kakih novih sporazumih ali celo pogodbah, ki naj bi pomenile tako spremembo zunanje politike Jugoslavije in Italije, sploh ne more biti govora. Zadržanje Jugoslavije v mednarodno-politični igrari držav je enkrat za vselej jasno določeno.

MADŽARSKI GLASOVI

BUDIMPEŠTA, 17. januarja. »Pesti Hírlap« pravi v nečem svojem poročilu: V jugoslovanskih političnih krogih pričakujejo z velikim zanimanjem skorajšnji obisk italijanskega zunanjega ministra grofa Ciana. Posvetovanja med dr. Stojadinovičem in grofom Ciano bodo v zgodovinskem gradu princeve Savoiškega na Belju. Tamkajšnje lovišče je zelo bogato divjačina, zlasti jelenov, merjascev, fazanov in zajcev. Grof Ciano bo

ostal v Jugoslaviji tri dni. Prva dva dneva bo prebil na lovu na Belju, tretjega dne bo pa odšel v Beograd, kjer bo odprl razstavo italijanskih knjig. Tekom obiska bodo na programu razgovori o splošnem

evropskem položaju s posebnim ozirom na Podonavje.

ROMUNSKI GLASOVI

BUKAREŠTA, 17. januarja. Vsi romunski listi objavljajo brzojavko agencije »Rador« iz Beograda, v kateri se poroča, da bo ostal grof Ciano z dr. Stojadinovičem na Belju na lovu dva dni. Na programu sestanka ni sklepanje nobenih novih pogodb. Vse vesti o obisku še drugih tujih državnikov na Belju so neresnične.

Nemška podpora Madžarski

SLAVNOSTNA VEČERJA V HOTELU SE OBRNE S SEVERA NA VZHOD

BERLIN, 17. januarja. Na čast madžarskemu zunanjemu ministru grofu Csakyju je priredil sinoči nemški zunanji minister von Ribbentrop v hotelu »Kaiserhof« slavnostno večerjo, pri kateri so se zbrali tudi mnogi ministri in poslaniki. Von Ribbentrop je izgovoril gostu prisrčno napitnico in dejal, da čvrste vezi, ki so vezale Nemčijo in Madžarsko že v svetovni vojni, tudi še nadalje obstajajo in bodo še okrepjene. Grof Csaky pa je v svojem odgovoru naglasil zlasti stare gospodarske in kulturne veze med obema narodoma in se zahvalil za prisrčni sprejem, ki ga je bil deležen povsod v Nemčiji.

BERLIN, 17. januarja. Včerajšnja konferenca med Csakyjem in Ribbentropom je trajala dve uri. Popoldne je pa bil Csaky sprejet tudi pri Hitlerju. Po dobljenih informacijah je bil dosežen sporazum, po

»KAISERHOF« — MADŽARSKA NAJ — VZNEMIRJENJE V ROMUNIJU katerem bo Madžarska popolnoma opustila vse svoje težnje, ki bi bile v nasprotju z interesom in cilji Nemčije, odnosno osl Berlin-Rim. Nemčija je nasvetovala Madžarski, naj usmeri svoje akcije s severa na vzhod, t. j. proti Romuniji, pri čemer jo bo Berlin lahko podpiral.

LONDON, 17. januarja. Po poročilih iz Bukarešte navdajajo madžarsko-nemški razgovori v Berlinu romunske vodilne osebnosti z veliko skrbjo, ker je dobil grof Csaky baje zagotovilo popolne podpore s strani Nemčije glede madžarskih manjšin v Romuniji. Romunski zunanji minister Gafencu je imel včeraj govor, v katerem je povabil vse manjšine k lojalnemu sodelovanju z večinskimi narodom, ki predstavlja 80% prebivalstva Romunije.

Pred brambo Barcelone

NACIONALISTI ZAVZELE SE CERVERO IN IGUALADO — KATALONCI V NAJMODERNEJSIH UTRDBAH OKOLI BARCELONE — ALARMANTNE VESTI O INTERVENCIJI FRANCIJE

PARIZ, 17. januarja. Po španskih nacionalističnih poročilih so Francosve čete nadaljevale včeraj pohod do pozne noči, zavzele Cervero in se približale Igualadi, tako da-stoje že 50 km pred Barcelono. Nova bojna črta poteka približno na reki Gaya. Tekom noči in jutro so nacionalisti po še nepotrjenih vesteh zavzeli tudi že Igualado. Nacionalistična Španija je proslavila zavzetje Tarragone z zvonjenjem po vseh cerkvah, obhodi in iluminacijami. General Franco je izdal po radiu tudi prebivalstvu Barcelone poziv, naj odloži orožje in naj se ne boji, ker ne prihaja kot rušitelj, ampak kot osvoboditelj.

BARCELONA, 17. januarja. V Barceloni vlada dostojanstven mir. Splošna mobilizacija je popolnoma uspešna. Po mestu trojilo letake z napisli: »Do zadnjega moža, do zadnjega naboja!« Republikanske čete so se umaknile v utrben sistem, ki obdaja Barcelono v dveh pasovih in je po sodbi vojaških strokovnjakov zadnja beseda moderne tehnike. Prvi obrambni pas se začneja takoj severno od Tarragone, drugi pa 15 km pred Barcelono. Včeraj so nacionalistična letala petkrat bombardirala Barcelono, ne da bi bila povzročila večjo škodo.

BARCELONA, 17. januarja. Vojni ministrstvo je pozvalo vse vojne ranjence z dopusta na ponovni pregled.

MADRID, 17. januarja. Na estradamadrijski fronti so republikanske čete napredovale 10 kilometrov v smeri proti Granadi.

BERLIN, 17. januarja. Tu so se razširile vesti, ki pa so jih sprejeli celo v berlinskih merodajnih krogih z veliko rezervno, po katerih naj bi se bila Francija odločila, da odpošlje v Barcelono več divizij svoje redne vojske.

RIM, 17. januarja. Italijanski tisk je pričel generalni napad na Francijo, katero svari pred vsako intervencijo v Španiji, ker bi v tem primeru zahtevala tudi Italija zase proste roke.

Koncentracija Italijanskih čet na meji Somalije

DZIBUTI, 17. januarja. Uradno se zbirajo vesti o skupni angleško-francoski akciji za utrditve in zavarovanje Somalije. Nasprotno pa je res, da se opaža vedno večja koncentracija italijanskih rednih, kolonialnih in milicijskih čet na francosko-italijanski meji Somalije.

SCHUSCHNIGG BO IZPUŠČEN?

LONDON, 17. januarja. Iz poučenega vira se izve, da bo obtožba proti bivšemu avstrijskemu kancelarju dr. Schuschnigg umaknjena in mu bodo dovolili, da se naseli s svojo ženo v neki vili pri Dunaju.

PROTIFRANCOSKE DEMONSTRACIJE V SIRIJU

BEYRUT, 17. januarja. Po mestu je demonstriral proti Franciji včeraj okoli 50.000 ljudi. Demonstranti so razbili veliko šip.

Zapiski

Amerika na poti k antisemitizmu

Simpatije do Židov, izražajoče se v političnih izjavah ameriških državnikov, imajo svoje politično ozadje. Amerika ima blizu 5 milij. Židov, od tega okoli 2 milijona v New Yorku. Ker je vpliv židovskih krogov v Ameriki precejšen, morajo tako demokrati kakor republikanci postopati z njimi previdno. Nadalje je pomembno, da so vodilne javne institucije pod židovsko kontrolo, da je večina kinematografvov v židovskih rokah in da je ameriški Žid tako dobro zastopan, da se vse njegove zahteve vedno izpolnijo. Zato je ameriška javnost naravnost bombardirana s propagando, ki pravi, da mora Amerika za Žide nekaj storiti, da mora podpirati njihovo naseljevanje v Ameriki in da mora vlada protestirati v Evropi proti zatiranju židovskega življa. — Toda privatni razgovori z Američani vseh družabnih slojev dokazujejo, da Američane ta propaganda utruja. Ti poudarjajo, da so milijoni Američanov brez dela, vrh tega pa vedno in vedno prihajajo v Ameriko Židje. Stotisoči ameriških intelektualcev živijo od javne pomoči, vendar pa Židje vedno dobivajo podporo in mesta s pomočjo svojih bogatih sorokov. Zato je vznikla v Ameriki cela vrsta protizidovskih organizacij, borečih se proti židovskim invaziji v Ameriko. Trenutno deluje pet takih organizacij po vseh večjih mestih USA. Zdi se, da si Židje sami pripravljajo bodoče težkoče. S preglasnim poudarjanjem dolžnosti Amerike do Židov pripravljajo vprav reakcijo, ki bo prav kmalu, kakor kaže, izbruhnila v ameriški antisemitizem, prihajajoče že do izraza v organizacijah v nekaterih mestih.

Romunski Nemci proti enotni stranki

Angleški tisk se ukvarja z ustanovitvijo enotne romunske stranke in bukareški dopisnik »News Chronicle« piše, da je Nemčija silno nejevoljna nad tem razvojem, zlasti pa zato, ker izključuje obstoj drugih političnih organizacij. Nemčija ne želi, da bi se 800.000 Nemcev, živečih v Romuniji, priključilo k tej stranki. Nemški voditelji so zaprosili kralja za dovoljenje, da bi smeli ustanoviti posebno neodvisno organizacijo.

Ministrov beg na smučih pred nezaposlenimi

Narodno gibanje nezaposlenih v Angliji se je telegrafično obrnilo na kralja s prošnjo, naj pokliče nazaj v Anglijo ministra sira Johna Andersona, ki biva v Švici na počitnicah. V telegramu pravijo: »Apeliramo na Vaše Veličanstvo, da bi poklicalo nazaj sira J. Andersona, ki je na počitnicah v Švici, kjer se posveča zimskemu sportu, da bi sprejel naše predloge, ki smo jih izdelali za odstranitev nezaposlenosti. »Eden izmed voditeljev gibanja je rekel, da so nezaposleni zelo ogorčeni nad tem, da se minister v tako kritični dobi mirno posveča smučarskemu sportu.

Železniška zveza Berlin-Bagdad

Februara bo končana gradnja zadnjega dela proge Tel Kotček-Mosul in s tem bo končana železniška proga Istanbul-Bagdad. To je izpolnitev davne želje po ureditvi železniške zveze med Berlinom in Bagdadom. Angleški politični načrti so ta projekt prekržili, tako da je nekaj sto kilometrov proge med Sirijo in Mosulom ostalo nedograjeno in zato Bagdad ni imel železniške zveze z Evropo. Danes so se politične in prometne razmere spremenile in dogovorjena železnica bo imela samo še en pomen: predstavljala bo pomozno sredstvo sekundarnega pomena za dovoz blaga v Irak.

Maribor, 17. januarja.

Dogodki preteklega leta so nas tirali v pesimizmu, celo v obup. Vprašanje našega narodnega obstoja se že dolgo, morda celo nikoli ni postavljalo s takšno ostrino kot danes. Priključitev Avstrije k Nemčiji je sicer bistveno spremenila naš položaj, toda sprejeli smo jo z razumevanjem volje naroda po enotni narodni državi. V češkem problemu smo pa videli mnogo več kot samo vprašanje narodne manjšine. Šlo je za Češko samo, za Prago, po Bismarcku za ključ Evrope. In šlo je za našo usodo. Tesnobi septembrskih dni je sledilo Monakovo; sledilo je razočaranje nad zapadnimi velisilami, razočaranje, ki je šlo morda predaleč, sledil je obup.

Sedaj, ko mineva prva pobitost, se pojavljajo prvi obrisi naše nove zunanje-politične koncepcije, novega programa in z njim nove volje do dela; novega upanja. Predvsem smo takoj občutili skupnost usode z vsemi narodi jugovzhodne Evrope. Od Baltskega do Egejskega morja žive narodi, ki štejejo okrog 120 milijonov ljudi, ki imajo vsa naravna bogastva, ki razvijajo svoje industrije, ki imajo izredno velik prirastek rojstev. Če je moči govoriti o mladih in starih narodih, smo pač narodi jugovzhodne Evrope mladi narodi, narodi bodočnosti. Zato nas veseli oni moment jugoslovanske zunanje politike, ki nas priateljsko veže na te narode; veseli nas Balkanska zveza, prijateljstvo z Bolgarijo. Treba pa je, da se ta prijateljstva razvijejo v prava prijateljstva narodov z ono zavestjo o tesni skupnosti interesov, ki je obstajala v češko-jugoslovanskih odnosih.

Vemo, da smo še daleč od tega. Toda, čim hujša je akcija, tem močnejša je tudi reakcija, kot vidimo na primerih Poljske in Rumunije. Vemo, da so v odnosih držav in narodov jugovzhodne Evrope številni problemi, ki ključijo po rešitvi. Da so v teh državah zlasti številne narodne manjšine, katerih stanje je v nekaterih državah zelo nezadovoljivo in ki groze, postati žarišče sporov. Vse te probleme bo treba reševati in sicer reševati samostojno. Vsako reševanje teh problemov na pritisk velesil vodi le v spore med narodi, kar pač najlepše kaže predvojni bolgarsko-srbski problem, ki je svoj čas nastal v glavnem zaradi antagonizma evropskih velesil. Narodi jugovzhodne Evrope morajo poskrbeti sami, da do takih sporov ne pride, morajo ustvariti trdno jugovzhodno Evropo, slonečo na načelu samoodločbe narodov in drugih načelih zapadne kulture.

Razočaranje in ogorčenje, ki smo ga občutili ob Monakovem zaradi zadržanja zapadnih demokracij, se umika trezni presoji položaja. Sedaj vemo, da je moči na zapadne velesile računati le v določenih primerih. Toda napak bi bilo ne upoštevati teh primerov, ne upoštevati, da so v glavnih potezih naši interesi skupni z interesi Francije, do neke mere skupni tudi z interesi Anglije. Dalje kaže, da bodo imele Združene države velik, blagodejen vpliv na evropsko politiko.

V treh mesecih po Monakovem je videti vedno manj upravičena bojzen, da bi zagospodarila v Evropi ena sama velesila. In tudi če bi do tega prišlo, nam daje evropska zgodovina več kot en dokaz, da trajna premoč ene velesile v Evropi ni možna. Se več, neutemeljena je bojzen, ki smo jo občutili po Monakovem, da bi namreč ena, za nas važna velesila, bila izključena iz evropskega koncorta.

Iz zgodovine lahko navedemo že primer iz 17. stoletja, ko so velesile skušale izriniti Španijo in skušale deliti Evropo po načelu konvencije, po načelu primerčnosti, ki so ga v današnji politiki nazivali načelo dinamizma. Toda že takrat, ko so bili interesi velesil brez primere manj zapleteni in ko so bile velesile za vsak političen dogodek brez primere manj občutljive, ni prišlo do dogovorne vlade velesil v Evropi. Najzgovornejši je pač primer Bismarckove vlade v Evropi po francosko-nemški vojni l. 1870-71, ko je genialni državnik napenjal vse sile, da bi izključil Francijo iz koncorta velesil. Skušal je povezati vse velesile okrog Berlina, a zaman je poskušal spraviti nespravične interese svojih zaveznikov. Bil je celo prisiljen, podpirati francosko ekspanzijo v Afriki, torej dovoliti jačanje francoske moči v času, ko je izgledalo,

Sklepi hrvatskih poslancev

POSLANCI BIVŠE HSS IN SDS SO SKLENILI, DA NE GREDO V NARODNO SKUPSCINO IN IZDAJO POSEBNO RESOLUCIJO

ZAGREB, 17. januarja. Pod predsedstvom dr. V. Mačka so imeli v nedeljo hrvatski narodni poslanci v Zagrebu svojo prvo sejo, na kateri so razpravljali o rezultatih volitev in taktiki ter politiki, ki jo bodo izvajali. Vsi sklepi so bili sprejeti soglasno in v popolnem skladu. Beografsko »Vreme« pa poroča o seji in sklepih sledeče: »Včeraj je bila v Zagrebu seja poslancev dr. Mačka. Na seji je bila sprejeta resolucija kot sklep tako imenovane hrvatske narodnega zastopstva. Ob začetku resolucije se naglašalo načelo samoodločbe narodov in omenja hrvatsko državno pravo, da bodi hrvatski narod sam svoj gospodar na svoji zemlji. Resolucija govori dalje o »20-letnem boju

hrvatskega naroda za uresničenje te pravice«. Dalje se razglasa v tej resoluciji vse doslej sklenjene pogodbe in prevzete obveznosti kot razveljavljene in za hrvatski narod brez obveznosti. Dalje pravi, da »hrvatski narod ne more še dalje in mirno trpeti, da se mu krati pravica do obstanka in svobode ter da se mu odreka pravica, da sam odreja svojo usodo«. Hrvatski poslanci so sklenili, da ne bodo sodelovali v narodni skupščini. Poleg zborovanja poslancev bivše HSS je bilo tudi zborovanje poslancev in zastopnikov bivše SDS, ki so izrekli popolno solidarnost z bivšo HSS in enako sklenili, da ne bodo sodelovali v narodni skupščini.

Seja sveta Zveze narodov

VČERAJ SE JE V ŽENEVI PRIČELO NOVO ZASEDANJE SVETA ZVEZE NARODOV, KI JE RAZPRAVLJALO O ŠPANSKIH PROBLEMih

ŽENEVA, 17. januarja. Glavni problemi, s katerimi se je pričel ukvarjati na včeraj odprtem zasedanju svet Zveze narodov, so španski, kitajski, gđanski in begunski. Takoj po pričetku seje, katero je vodil kot predsednik sveta švedski zunanji minister Sandler, je predlagal španski republikanski zunanji minister del Vayo, da se stavi na dnevni red tudi razprava o letalskem bombardiranju civilnega prebivalstva po španskih mestih, kar je bilo sprejeto. Glede vprašanja dopolnitve tujih prostovoljcev v republikanski vojski je svet ugotovil, da znaša njihovo število še 6490 in bodo v najkrajšem času odposlani čez mejo. Svet je izrekel španskemu republikanskemu ministru predsedniku Negrinu priznanje za njegovo iniciativnost v tem vprašanju. V tej zvezi je zanimivo ugotoviti, da tvori omenjeno število tujih prostovoljcev republikanski vojski 407 Angležev, 347 Belgijcev, 241 Francozov, 231 Poljakov in 548 Čehov, dočim pripadajo ostali raz-

ni drugi narodom. Na frontah se ti prostovoljci sploh več ne bore. Ker je ugotavljanje prostovoljcev in njihove identitete težavno, to delo ne bo končano pred tremi tedni. Po odobritvi španske poročila je govoril francoski zunanji minister Bonnet, kateremu se je za izvajanja zahvalil del Vayo. Nato je govoril angleški zunanji minister lord Halifax, ki je naglasil, da napetost zaradi Španije ne bo prej ponehala, dokler ne bo konec vsake tuje intervencije. Ob koncu je govoril pariški sovjetski poslanik Šurič, ki zastopa sovjetsko Rusijo namesto Litvinova, ki ni prišel v Ženevo. Prihodnja seja bo danes popoldne. Včeraj je konferiral francoski zunanji minister Bonnet s sovjetskim poslanikom Šuričem, švedskim zunanjim ministrom Sandlerjem, jugoslovanskim delegatom Subotičem in se nato sešel s Halifaxom. Zvečer sta Bonnet in Halifax odpotovala iz Ženeve, prvi v Pariz, drugi v London.

Irski atentati v Angliji

VČERAJ JE V MANCHESTRU IN LONDONU NENADOMA EKSPLODIRALO PET SKRIVNOSTNIH BOMB

LONDON, 17. januarja. Včeraj zjutraj je nastalo skoraj ob istem času v Angliji 5 eksplozij, in sicer 3 v Manchesteru in 2 v Londonu. Pri tem je bila ena oseba ubita, 2 sta bili ranjeni, materialna škoda je pa tudi znatna. Policija je uvedla obširno preiskavo o teh misterioznih eksplozijah. Neka v zadevi zaslišana priča je izjavila, da je videla malo pred 6. uro zjutraj avto, iz katerega so skočili trije moški s kovčekom ter hiteli proti zgradbi, iz katere se je čez nekaj minut zasl-

šla močna eksplozija. Vse šipe na poslopu so popokale. Po mnenju strokovnjakov je eksplodirala bomba. Izve se, da je policija že pred nekaj dnevi dobila zaupne informacije, da bi razmerje med Severno in Južno Irsko moglo roditi nemire tudi v Angliji, ako se takoj ne reši irsko vprašanje. Po cel Irski so pa bili tekom noči nalepljeni lepaki, ki zahtevajo priključitev Severne Irske in popoln umik Anglije z otoka. Zdi se zato, da so atentati v Manchesteru in Londonu delo Ircev.

Nova strateška cesta v Aziji

ZGRAJENA JE IZ BURME V INDIJI V JUNAN FULI IN VEZE OBALO INDIJSKEGA OCEANA S KITAJSKO IN SOVJETSKO RUSIJO

LONDON, 17. januarja. Po poročilih iz Rangona je bila te dni dograjena važna avtomobilska cesta, ki poteka od Burme čez Kitajsko v Junan Fuli in dalje do meje sovjetske Rusije. Cesta je velikega strateškega, pa tudi trgovskega pomena, ker odpira prometu kraje, ki so bili doslej popolnoma odrezani od nje. Trenutno je največji pomen te ceste v tem,

da tudi novo in popolnoma varno zvezo z zahodno Kitajsko, po kateri morejo Kitajci dobivati orožje. Kitajska vlada je dobila od Anglije že pol milijona funtov Sterlingov kredita za nakup tovornih avtomobilov, ki bodo vzdrževali promet na tej novi cesti. Kakor poročajo iz Moskve, bo sovjetska Rusija že te dni pričela s pospešeno naglo graditi podaljšek te

mo v slučaju enotnega nastopa jugovzhodne Evrope si lahko zajamčimo polno upoštevanje naših interesov. Enotni nastopi jugovzhodne Evrope bi imeli učinek velesile. Toda to ne bi bili nastopi imperialistične velesile, to bi bili, ali vsaj morali biti nastopi, prepojeni z idejo solidarnosti narodov, s spoštovanjem interesov vseh malih narodov.

Ce motrimo evropski in svetovni politični položaj, ni nobenega vzroka, da bi izgubili vero v svoj narodni obstoj. Tudi če doživimo najhujšo možnost — možnost gospodstva ene velesile v Evropi —, bo ta preizkušnja kratkotrajna. Potrebno je torej le eno: na delo, z vero na delo.

J. F. (Pariz).

ceste od kitajske meje dalje do omrežja sovjetskih cest.

Hud karambol v Beogradu

BEograd, 17. januarja. Avala. Včeraj okoli 13. ure je zadel pri viaduktu na Čukarici iz zaporov sodišča za zaščito države prihajajoči jetniški avto v tramvaju. Karambol je bil tak močan, da je dobil jetnik dr. Miloš Dragiča nevarne poškodbe. Manj nevarno sta bila ranjena jetnik Stanko Završnik, neki orožnik in vodnik tramvaja. O krivdi za nesrečo je uvedena uradna preiskava.

K prvi seji prvega slovaškega parlamenta

MARIBOR, 17. januarja. Zaradi motenj pri sprejemu je bilo naše včerajšnje poročilo iz Bratislave o prvem sestanku slovaškega avtonomnega parlamenta napačno. Parlament se ni sestel včeraj, ampak bo odprti šele jutri, 18. t. m. Včeraj je bila le konferenca parlamentarcev, ki je odobrila program otvoritve. Program je bil sprejet v smislu našega včerajšnjega poročila. Jutrišnji dan je razglašen za praznik slovaškega naroda. Po vseh cerkvah na Slovaškem bodo jutri zahalne maše, v vseh šolah pa predavanja o pomenu prve seje prvega slovaškega avtonomnega parlamenta.

NEMŠKA CESTA ČEZ CSR

BRNO, 17. januarja. Nemška družba Reichsautobahn je pričela prva dela za gradnjo avtomobilske ceste iz Breslave čez Brno na Dunaj, ki bo v svojem srednem delu potekala po ozemlju ČSR. Cesta bodo gradili nemški inženirji z nemškim denarjem, zaposleni pa bodo tudi češki delavci. Zgrajena so že tri delavska taborišča. Cesta bo popolnoma dovršena do konca leta 1940.

NAPADALNI ODDELKI V KLAJEDI

KLAJEDA, 17. januarja. Danes je bilo sprejetih v formacije nemških napadalnih čet 7000 klajpedskih Nemcev.

SAN DOMINGO SPREJEMA ZIDE

LONDON, 17. januarja. Dominikanska republika je odobrila načrt za naselitev židovskih emigrantov, vendar pod pogojem, da ti Zidje ustanovijo izključno samo nove industrije, dočim jim drugačna podjetja ne bodo dovoljena.

NORVESKI PRINC V LONDONU

LONDON, 17. januarja. Semkaj je prišel norveški prestolonaslednik, da obišče angleško vladarsko rodovino v Sandringhamu.

KONEC POZARA V AVSTRALIJI

MELBOURNE, 17. januarja. Veliko deževje je pogasilo že skoro vse požarne področje. Avstralska vlada je ustanovila poseben fond za pomoč oškodovancem. Ta fond je dosegel že v prvih dneh 13 milijonov dolarjev.

LETALSKA NESREČA V BRAZILIJU

RIO DE JANEIRO, 17. januarja. O letalski nesreči pri Rio Bonitu so znane že vse podrobnosti. V letalu »Marinba«, ki se je ponesrečilo, je bilo šest potnikov, s pilotom in moštvo vred pa 10. Devet jih je bilo takoj mrtvih, deseti pa je sedaj umrl v bolnišnici ne da bi se zavedel.

ANGLEŠKI LETALSKI USPEH

LONDON, 17. januarja. Najnovejšo angleško letalo »Spitfire«, ki je bilo razstavljeno na pariški letalski razstavi, je doseglo včeraj rekord. S croydovskega na lebourgetsko letališče je priletelo v 41 minutah, t. j. s povprečno naglico 300 milj na uro.

GRADNJA ZAKLONIŠČ V ANGLIJI

LONDON, 17. januarja. Notranje ministrstvo je sklenilo takojšnje razdelitev 120.000 ton železa med prebivalstvo, zlasti med privatnike, da si vsak sam zgradi primerno zaklonišče proti letalskim napadom. Material bo razdelila železniška uprava po vsej Angliji.

POVODNJI V ANGLIJI

LONDON, 17. januarja. Tajajoči se sneg in hude nevihte so povzročili v Yorkshiru in Shoopshiru velike povodnji. Poplavljenih je več tisoč oralov. V mnogih hišah so se stanovalci morali zateči v višja nadstropja.

Borza, Curih, 17. januarja. Devize. Beograd 10, Pariz 1168, London 20.695, New York 44275, Milano 23.30, Berlin 177.65, Praga 15.15.

Vremenska napoved. Še nadalje milo vreme, mestoma oblačno, južozapadni vetrovi, temperatura podnevi precej nad ničlo.

Novice

Potvarjanje dejstev in nadutost

Celje, 17. jan.

V Celju se je zadnji čas spet pričel dvigati griben nekega, ki se vedno in kljub vsej naši škodljivi slovnični gostoljubnosti niso zadovoljni s tem, kar imajo in česar bi bili nase bratje na Korškem prav veselji, če bi imeli. Navadili smo se že na to, da gledamo po pločnicah petelinjenje, in smo hodili mimo z nasmeškom. Nismo si pa mislili, da bo lepega dne v slovenskem jeziku kdo Slovence učil, kako je treba pozdravljati in kako se oblačiti. Takšna dejanja preključujejo in postavljajo na laž vsa zatrjevanja, da gre le za pravice manjšin in da ima vsak narod pravico do lastnega življenja, ki ga noben sosed ne sme krčiti.

Presenečeni smo bili nad dvojezičnimi šetaki in programom, se bolj pa nad laž-

nivimi vestmi poročevalca »Tagespost«, ki pravi, da je Svengali vse program izvajal v dveh jezikih in da so bili poslušalci za to izredno hvaležni in niso štedili z odobravanjem; le nekaj »večno večerajšnih« (?) je demonstriralo — poročila ta list, — napravili pa res niso dobrega vtisa.

V ilustracijo vsega naj povemo take karakterističen primer: na odrju je zahtevala dama, ki živi stalno v Celju in ima tu obrt ter ves dan opravka s slovenskimi odjemalci, zahtevala je ta dama odgovor v nemščini. (Dobila ga ni.) Tako postopanje meče čudno luč na gotovo skupino. Takim pojavom pa pravimo megalomanstvo in nadutost, ki mora imeti za izživalca slabe posledice.

Cigansko naselje pri Crni

BLIZU CRNE JE VAS 60 CIGANOV, DOMAČINOV. — CIGAN MISKO JE SLAVNI DIRIGENT V LEIPZIGU, DRUG CIGAN JE GOJENEC LJUBLJANSKEGA KONSERVATORIJA.

Crna, 17. jan.

Naša javnost morda niti ne ve, da imamo v neposredni bližini domače cigane. Komaj deset minut iz Crne pri Pevljah v tako zvani Mali Crni je pravo cigansko naselje. Na zemljišču grofa Thurnja jim je graščak zgradil stanovanjsko barako, v kateri stanujejo ti cigani pozimi, dočim si poleti razpnejo šotore. Ciganska vas šteje 60 prebivalcev, ki so sami domačini. Cigani v Mali Crni sestojijo iz dveh rodov, ki izhajata iz Crne. To sta rod Müllerjev in rod Rojev. Po njih se vsi cigani v Crni pišejo Millerji in Roji. Kakor se spominjajo stari ljudje, sta pred dolgimi leti prišla dva domaćina iz Crne v ciganski rod in mu dala domača imena. Vsi cigani so pristojni v občino Crno in skoraj ni seje, na kateri bi ne razpravljali o »ciganskem vprašanju«.

Pred leti so se cigani iz Crne razpeli po svetu. Največ jih je odšlo v bivšo Avstrijo. Lani pa so bili preganjeni nazaj v Crno, tako da je tamkajšnje cigansko naselje zopet popolno. Cigani v Crni niso

nevarni. Može se preživljati z godbo in brusarstvom ter dežnikarstvom, ženske in otroci pa beračijo. Več članov te ciganske naselbine je doseglo pravo lepoto kariere. Cigan Miško se je pred leti odselil v Leipzig, kjer je postal dirigent tamkajšnje gledališča in radijske postaje. — Pred odhodom iz domovine se je poročil z neko poštarico iz Ptuj. V Nemčiji je postal Miško precej slaven in tudi bogat, saj ima krasno limuzino, s katero se vsako leto pripelje v svojo vas pri Crni obiskat tamkajšnje cigane. Svoje prijatelje in znance bogato obdaruje; sam stane z družino v najboljši restavraciji v Crni. Drug cigan je gojenec ljubljanskega konservatorija. V prostem času pa igra v nekem mariborskem lokalu. Med prebivalci Crne in tamkajšnjimi cigani je skoraj prijateljsko razmerje. Dogodilo se je celo, da je ugledni gostilničar gosp. Kohlenbrand iz Crne botroval ciganskemu novorojenčku. Poletni, ko je v Crni zelo mnogo letovničarjev, so cigani za tujce velika posebnost.

„Industrijska špijonaža“ pred celjskim sodiščem

OBOŽENCI OPOREKAJO, DA BI UKRADLI NAČRTE, ALI JE TOVARNA LITOPONA SPOH SPECIALITETA IN TAJNOST DR. HIRSCHLA?

Celje, 17. jan.

V dveh prejšnjih poročilih smo navedli utemeljevanje državnega in zasebnega tožitelja ter zanikanje obožencov. Hočemo se pa še malo pomuditi pri dogovorih med razpravo, da osvetlimo v meglio kupčiji zavito konkurenčno borbo med podjetjem Prazarna in kemično tovarno d. d. in podjetjem Medič-Zankl ter vlogi raznih strokovnjakov, predvsem tujih.

Proti obožencem, pričam ter izvedencev, ki trdijo, da sta si tovarni litopona v Celju in Domžalah do milimetra podobni (dr. Hirschl), skuša obramba prav veščajemno zavreči strokovnjaško mnenje izvedencev. Milošević je predložil velik kup skript in knjig, kjer so baje tehnični in kemični načrti za izdelavo litopona. O tem hosta prihodnjič podala svoje mnenje gg. inž. Guzelj in univ. prof. Guščić, v primeru kriziranja mnenj teh dveh z mnenjem izvedencev, bo poklicana k zadnji besedi se tehn. fakulteta naše univerze; čeprav je zas. tožitelj predlagal nekega beogradskega industrijalca in profesorja. Priča dr. Hirschl trdi, da je on in samo on in spet on izumitelj in da bi mogel le čudodelnik in genij zgraditi tovarno v nekaj mesecih, ko je potreben za to študij morda 30 let. Medič je vstal z zastožne klopi in pokazal mladega inž. Pibernika, češ: »Ponosen sem na to, da imam v podjetju genija. Za kar ste potrebovali vs. gospod doktor, trideset let, smo naredili mi v enem letu. Šest prvih vagonov litopona iz celjske tovarne je bilo neuporabnih, mi smo takoj pričeli izdelovati boljši material karoli vi! Med naštevanjem Hirschlovih izumov je Medič krepko povedal o nekem stroju: »Mi smo že davno imeli to pripravo v Krompirjevo tovarni! (Tovarni za škrob).« Prav neprijetni sta bili za g. Hirschla dve pismi, v katerih piše trdi, da se je iz-

umov Hirschl protipravno polastil.

V prejšnjem poročilu smo po obožencih navedli načrte, ki so bili baje ukradeni in najdeni pri obožencih. Oboženci, posebno inž. Pibernik, zatrjujejo, da so vse načrte izgotovili sami, lahko bi pa dobili vse naprave tudi iz tujih tovarn, kar dokazuje, da smatra samo g. Hirschl tovarno za litopona za svojo tajnost, ki donosa od ene tovarne na leto 100.000 din, od devetih tovarn torej cel milijon!

Obožencev Medič se je med zagovorom dotaknil še vprašani, ki so za industrijalca kaj značilni. Opisal je boj med svojim podjetjem in cinkarno, ko sta oba izdelovala cinkovo belino in je padla cena od 16 na 10. Cena litopona je pa dozdaj tovarne v Domžalah padla za skoro polovico. »Sem konkurent, toda ne nelojalen konkurent,« je izjavil Medič. Milošević je bil petkrat pri meni. Imena ni hotel povedati.

Milošević: »Da bi se ne blamiral, če bi se poskus ponesrečil.«

Predsednik Medič: »Kaj ste si vi misli?«

Medič: »Da Milošević ne pove imena zato, ker namerava še naprej hazviriti in mešetariti z načrti... Poskusi v laboratoriju so uspeli. Toda jaz sem se preje 8 let nameraval zgraditi tovarno za litopon in sem že preje sam imel načrte!... Dileti gospod Lazarevič (direktor cinkarne), nisem še končal življenja... Se en polenček vam bom vrzel. Se imam načrte. Nisem nikdar kradel in špijonoiral po tujih tovarnah... Jedro vse obožbe je: konkurent sem, ondesel sem g. Lazarevič 7 in pol vagonov narolič... G. Medič je močan, trd mož, ki je v svojih podjetjem zrasel in v njem ni le »sudečen«. Besede pribija samozvestno. »Trgovina in industrija, mi vsi smo potrebno zlo... Kar jaz iz naroda

izplačkam, vse spet investiram...« Razlagal je svoje kar filozofske poglede na svet in pripovedoval o svojih izkustvih na ministrstvih ter ogorčeno razkrinkaval brezvestno industrijo, ki prodaja razne mešanice kot čiste produkte in se

tako bori s konkurenco.

Po vsem tem so se izoblikovala različna mnenja, z napetostjo pa pričakujejo vsi, ki so sami ali preko našega lista zasledovali vse potek razprave, nadaljnji razvoj procesa.

Izseljenška anketa v Murski Soboti

Zaradi vedno večjega izseljevanja naših najboljših delovnih moči iz Prekmurja je socialno ministrstvo sklicalo izseljenško anketo v Murski Soboti, pri kateri so sodelovali vsi izseljenški čimtelji. Na anketi so prišli do zaključka, da bi nadaljevanje takega izseljevanja upropastilo naše Prekmurje. Zato je bilo sklenjeno, da bo posebni odbor izvršil kategorizacijo delavcev-izseljenčev. Ta odbor bo tudi odločil, kateri delavci se smejo izseliti. Evidenco bodo vodili s posebnimi popisovalnimi poimili. Odslej bo smelo iz lendavškega in soboškega okraja samo 6000, iz čakovskega in preloškega okraja pa samo 3000 delavcev oditi na sezonsko delo v Nemčijo. Ostale delavce bo dala mariborska okolica.

Slovenci v Sarajevu

Slovenci v Sarajevu se zbirajo v tamkajšnjem Slovenskem klubu in gojijo družabnost, petje in človekoljubnost. Te dni je bil že 29. občni zbor Slovenskega kluba v Sarajevu. Izvoljen je bil nov odbor, ki mu načeluje v. poštini kontrolor v p. Aleksander Ravnikar, v odboru pa so: Suble Lojzka, Pimožič Maks, Jeglič Josko, Kocijančič Filip, Zadnikar Franc, inž. Germ Franc, Keršič Avgust, Lipovž Ciril, Juvaneč Vlado, Ekart Mirko in Zabkar Franc; v nadzorni odbor so prišli dr. Čeh Josko, Potočnik Ivan in Zemljik Anton.

Vojaški sanatorij na Tara planini

Na skoraj pozabljeni romantični Tara planini bo ministrstvo vojske zgradilo velik sanatorij. Gradnja se bo že spomladaj pričela. Stroški so preračunani na okoli 30 milijonov dinarjev. V ta namen bodo končali gradnjo ceste na Taro planino. Oblast bo zabilanila izsekavanje gozdov na tej planini.

Zveza filmskih producentov Jugoslavije

Te dni je bil v Beogradu ustanovljen občni zbor vsehranske Zveze producentov domačih filmov. Naloga nove organizacije je dokazati, da so tudi pri nas izdelani zvočni filmi na visoki stopnji in da bodo sčasoma na enaki višini, kakor tujci proizvedli. V odboru so zastopniki Ljubljane, Zagreba in Beograda.

Nesreča na Smrekovcu

Pred dnevi je odšla skupina smučarjev na Smrekovec. Med njimi je bil tudi 26 letni lesni trgovec Ernest Leitinger iz Mute. Smučarji so se v temi izgubili. Leitinger je zataval v snežni metej. Čez noč je mladi smučar onemogel in Leitingerju so zmrznile noge. Ponesrečenca so prepeljali v bolnišnico v Crni.

Silen vihar na Dravskem polju

Zadnje dni divja na Dravskem polju silovit vihar, ki ogroža hiše in drevje. Orkanski veter je najhuje prizadel Ptujsko goro. Zračne struje so cerkev na Ptujski gori razkrile. Vihar je odnesel streho cerkve in župnišča. Veter je poškodoval tudi mnogo drugih streh, tako da je škoda na Ptujski gori zelo velika.

o. Za inženirja kulturne geodezije je na ljubljanski univerzi diplomiral g. Bogdan Pestotnik iz Ljubljane.

o. V Logatcu je umrl 92-letni Gregor Mihevc, ki je bil vse svoje življenje napreden javni delavec.

o. Ni. Vel. kralj Peter II. je blagovolil prevzeti pokroviteljstvo letošnjega ljubljanskega velesejma.

o. Znizano vožnjo 50% je odobrena tudi letos posetnikom velesejma v Ljubljani.

o. Nemci na Bledu. Te dni je prispejo na Bled več nemških turistov, ki so se nastanili v hotelu »Toplice«. Najvišje je še več skupin Nemcev.

o. Na Janzevskem vrhu pri Breznem je požar uničil gospodarsko poslopje Andreja Hoinjka, ki je že več let v Ameriki.

o. Službo zaščitne sestre pri krajevnem protituberkuloznem disperziju v Murski Soboti razpisuje Kraljeva protituberkulozna liga v Murski Soboti. Mesecna plača 1000 dinarjev. Pogoj predpisana kvalifikacija za zaščitne sestre.

Prošnje s sliko je poslali na gornji naslov do 15. februarja.

o. V Zorjavi je bil v soboto v rudniški dvorani občni zbor Jadranske straže za gornjo Mežiško dolino. Zborovanje je vodil inž. Pirkmajer. Po občnem zboru je bil lep družabni večer.

o. V Crni so se v prostorih Ivana Hobla zbrali lovci iz Crne in Mežice na rednem občnem zboru. Za predsednika Lovskega društva Crna-Mežica je bil izvoljen inž. Krivočenko.

o. Huda prometna nesreča v Ljubljani. Na Celovški cesti je neki tovorni avtomobil povozil 15-letnega vajenca Marjana Silija s Trat pri St. Vidu. Mladenč ima zlomljeni obe nogi, hude poškodbe pa ima tudi v dimljah. Poškodovanec je izgubil toliko krvi, da so morali nad njim izvršiti transfuzijo.

o. Ječnik je v obupu pogoltnil žebjelo. V ljubljanski ječnici je hotel izvršiti samomor 25-letni Franc Legorič iz Trsta. V samomorilnem namenu je požrl več zarjavljeno žebjelo. Ječnika so prepeljali v bolnišnico, kjer je njegovo stanje zelo resno.

c. Tehnična predavanja prireja celjska gasilska četa vsak ponedeljek ob 20. kot pripravo za praktične vaje spomladaj.

c. Umrla sta v bolnišnici 73-letna občinska reva Pondelek Marija iz Smarja pri Jelšah — in na domu 6 mesecev stara dinarjerja hči Piškur Timoteja iz Ostržnega.

c. V bolnišnico sta bila prepeljana kočar Skore Jože iz Pristave pri Smarju, ki si je pri padcu zlomil nogo ter posestnikov sin Strašek Alojz iz Rogaske Slatine, ki je padel na štedilnik in se nevarno opeknel. — Včeraj zvečer pa delavec Volej Franc iz Ljubljane, ki si je v Laškem zlomil nogo.

n. Smrti najstarejšega arheologa. Te dni je v Šibeniku umrl najstarejši arheolog Fra Lujko Marun, Pokojnik ima za odkrivanje stare hrvaške zgodovine zelo velike zasluge. Fra Lujko Marun je doživel starost 82 let.

n. Slovenski list je te dni pričelo izdajati društvo »Cankar« v Sarajevu. Sarajevski slovenski časopis »Zora« je namenjen Slovincem v Bosni.

n. 32-krat sta se »ločila« ciganska zakonca Ilija in Jovanka Mihajlovič iz Valjeva in tako prekosila rekord ameriških filmskih zvezd. Kadar je Ilija pijan, ženo pod zdoma, ko pa se strezni, jo z vsemi častmi zopet pripelje v hišo. Tako je došel napravljen že 32-krat.

n. Človek s 24 prsti. Blizu Metkovića živi bogat kmet Nikola Kapović, ki ima skupaj 24 prstov. Na vsaki roki in nogi ima po šest prstov.

n. Spomenik in rakev si je kupila za pred smrtjo najstarejša žena kačerskega okraja Stanka Djordjevič, ki je te dni umrla.

n. Rečni promet po Donavi je od Iloka do Bačke Palanke prekinjen, ker plavajo po reki velike ledena plošče.

n. Končana mizarska stavka v Dubrovniku. Nedavno smo poročali o stavki mizarskih pomočnikov v Dubrovniku. Stavka je sedaj končana, ker so mizarski pomočniki dobili kolektivno pogodbo.

Neprizakovan obisk v brzokalknici: Takaj imamo pa opraviti samo polovico dela!

Maribor

K vprašanju priključitve okoliških občin k mestu

Na protestnem zborovanju občinskih svetov vseh okoliških občin dne 12. t. m. v Krčevini proti nameravani priključitvi nekaterih delov okolice mestu Maribor, se je obravnavalo zopet važno vprašanje mirnega sožitja mesta in okolice ter ugotovilo, da vprašanje priključitve že skoraj celo desetletje razburja duhove na obeh straneh. Zelo potrebno bi bilo, da bi se to za Maribor in okolico tako važno vprašanje stvarno temeljito proučilo in bi končno za zeleno mizo zastopniki mesta in okolice v medsebojnem sporazumu rešili ali pa za eno ali dve desetletji odložili to morda sedaj še nezrelo vprašanje.

Na zborovanju se je ugotovilo, da želi priključitve manjša skupina okoliških prebivalcev, upokojencev in drž. uradnikov, ker bi tako prišli v višji dragijski razred in mestna občina te želje posredno podpira. Zagovorniki priključitve navajajo, da so se skoraj vsem mestom in trgov priključile obširne okolice in je zaradi tega nujno, da se priključijo ožja okolica Maribora. Občinski odborniki okoliških občin so pa brez izjeme mnenja, da bi bil z odcepitvijo posameznih delov okolice gospodarski obstoj občin resno ogrožen, ker bi le-te ne zmogle več redno reševati socialnih in gospodarskih vprašanj. Maribor s svojimi, za enkrat še gospodarsko močnimi okoliškimi občinami, zavzema res poseben položaj in prav radi tega ne kaže brez nadaljnega v tem primeru uporabiti iste prakse, s katero se je združilo v preteklih letih skoraj vse mestne in trške občine v Sloveniji z okolico.

Primer Celja, kjer je občina Celje-okolica kot obroč obkrožala mesto, ki je obstajalo že skoraj iz samih palač, je bil svojevrsten. Mesto Celje je bilo kot središče finančnih virov gospodarsko močna občina, posedovalo je celo obširne gozdne komplekse v okoliški občini; socialni šibiki slojev v mestu skoraj niso poznali, proletarijacija okolice je napredovala bolj in bolj, šolsko in socialno vprašanje je stavilo okolico pred naloge, ki jim niso dostali in se zato ne smemo čuditi, če je tudi okolica želela živeti pod grmom treh zvezd. Slični položaj je bil pri skoraj vseh mestnih in trških občinah, okolica je hotela pod mesto ali trg, čeprav so se ji le-ti otrešali kar se je dalo. Po navadi je bila trška občina res sam trg, pod trgovskih hiš in gostiln, edini nezazidani prostor je bilo sejmische. Če je v trgu ali mestu nastala še mala industrija, delavci so prav gotovo stanovali v okolici. V razpravi »Socialni problemi slovenske vasi« (Izdal Socialno ekonomski institut v Ljubljani) najdemo v razpravi o poljedelskem delavstvu sledeč odstavek na str. 39: »Bogata tr-

ška občina je napisala, da tam za onemoglo hlapce nič ne skrbi, ker tam onemogli hlapci sploh ni. Mislimo, da je napisala občina resnico. Tja prihajajo služiti hlapci iz revnih hribovskih vasi. Kadar v trgu hlapci onemorejo, se jim služba odpove, občina pa jih pošlje v domovinsko občino. To je za njo dober način socialnega skrbstva, slab pa za hribovsko občino, ki si včasih ne ve drugače pomagati, kakor da pošilja onemogle, ki se ji dopošljajo, zopet nazaj v trg ali kar v Ljubljano, kjer so oblasti in podpore.«

Iz teh in podobnih razlogov je povsem umljivo, da je bila priključitev okolice mestom in trgov nujna in neodlojljiva zadeva, ki se danes rešuje na ta način ne le pri nas, marveč v vsej Evropi; Dunaju se je n. pr. pred kratkim priključilo ogromno okoliško zaledje. Največkrat je taka priključitev zadela na odpor nekaterih meščanov in tržanov, ki so mnogokrat plačevali malenkostne doklade in socialnega skrbstva skoraj poznali niso. Dočim je prej prevladovalo mnenje, da naj mesto ali trg obsega le res zaidani del. Je v novem času pri vseh treh poznaveh razmer, zlasti se pri vseh upravnih strokovnjakih zmagalo nazorje, naj se združi mesto in trge z vso okolico, ki je v pretežni meri nakazana na zaslužek v mestu. Prav nič ni treba imeti pomislekov proti temu, če se pridružio mestu ali trgu tudi kraj, ki imajo pretežno kmetijski značaj, saj je praksa po vsem svetu v novejši dobi nepobito dokazala, da je skladen razvoj vseh stanov v mestu in okolici, ki so vezani eden na drugega, prav lahko mogoče brez trenja. Tudi pri nas je mesto Celje in Ljubljana nastavilo posebnega kmetijskega referenta in obrača vso sarb razvoju kmetijstva v okolici.

Razmere v Mariboru in okolici so pa drugače. Priključitve v splošnem ne želi ne mesto in ne okolica. Gospodarsko močne okoliške občine, ki so nastale v dobi združitve malih občin, so se že tekom par let živle v nov položaj in spoznale, da le spadajo skupaj. Razna trenja, ki so nastala pri rojstvu teh novih občin, so ponehala in danes delujejo okoliške občine tako brezhibno kot bi tega nikdo ne pričakoval. Razumljivo je, da ne nastalo v enem ali več desetletjih mnogo novih socialnih in gospodarskih vprašanj, saj rastejo v okolici hišice kot gobe po dežju in danes se mladi in močni delavci bodo obnemoglo, prebivalstvo okoliških občin bo doseglo znatno višjo številko in združitev okolice z mestom bo postala pereča in neodlojljiva zadeva. Umljivo je, da se združitev ne bo izvršila na ta način, da bi se prepustilo okoliškim občinam le gospodarsko šib-

keje predele, priključilo pa gospodarsko močnejšo okolico, marveč se bo moralo mesto hote ali ne hote razmahniti na vse eni strani tja gor do Pesnice in Sv. Uršana, preko Sv. Petra blizu Hoč in Limbuša, od kodar danes po vseh cestah in potih hiti delavstvo v mesto. Saj je vendar v interesu mesta, da ima gospodarsko močno zaledje v svoji okolici, kajti gospodarsko in socialno šibka, obubožna okolica, je za mesto nevarna. Zlasti je pa nevarna taka okolica kot jo ima Maribor, ki s svojimi številnimi viničarji na posevstih meščanov predstavlja čisto svojstven položaj.

Preklatje med mestom in okolico povzročajo vedno znova dragijski razredi pri plačah in pokojninah uradništva. Skrajni čas bi bil, da bi se s to prakso prenehalo in pomaknilo vse uradništvo v višji dragijski razred brez ozira na kraj službovanja. Res morda živi podeželski uradnik nekaj ceneje (so pa tudi številni primeri, kjer je življenje na deželi dražje), znatno več pa stane podeželskega uradnika šolanje otrok itd. Ni moj namen, to zadevo osvetljevati od vseh strani, storil bo to morda kdo drugi, na noben način mestni uradniki podeželskim ne bodo nevoščljivi.

Skrajni čas je, da se zadeva priključitve temeljito prouči od vseh strani in se dožene, če je že prišel čas za rešitev tega važnega vprašanja, ki se da uravnati le v vzajemni slogi. Vsako nasilno poseganje mesta v okolico ali obratno mora zdrav razum obsoditi.

Ivan Dolžnik (Kamnica).

Invalidsko sodišče v Mariboru

Dostel je bilo invalidsko sodišče za vso Slovenijo samo v Ljubljani. Potreba pa je pokazala, da je eno samo sodišče premalo za vso dravsko banovino. Zato se je invalidsko sodišče porazdelilo po okrožnih sodiščih v Mariboru, Celju in Murski Soboti. Ta invalidska sodišča bodo poslovala za štajersko področje. Invalidsko sodišče odloča o priznanju invalidskih pravic. V Mariboru bo invalidsko sodišče vodil sodnik okrožnega sodišča dr. Vojteh Hočevar.

Proti novemu pokopališču na Teznom

Stolina župnija je nameravala na Teznom urediti novo mestno pokopališče. Sedanje pokopališče na Pobrežju bo postalo skoraj pretesno. Ob Ptujski cesti na Teznom je za pokopališče zelo primeren prostor. Ker je bilo potrebno pisмено dovoljenje pobreške občine, je o tem vprašanju razpravljali občinski odbor na svoji nedeljski seji. Občinski odbor je soglasno odklonil ureditev novega pokopališča na Teznom. Razumemo, da so proti novemu pokopališču na Teznom občinski odborniki s Pobrežja, nikakor pa ne moremo razumeti, da so bili proti tej pridobitvi tudi tezenski občinski odborniki. Z novim pokopališčem bi Tezno

pridobilo na prometu zato težavski davkoplačevalci pač ne odobravajo postopnje občinskih odbornikov s Teznom.

m. V St. Ilju je umrl tamkajšnji župnik Evald Vračko. Pokojnik ima mnogo za sluz za nacionalno priditve naše meje.

m. Spremembe posesti v preteklem letu. Lani je v Mariboru menjalo gospodarje 117 posestev. Ta posestva so bila prodana za 11.578.824 dinarjev. Pri tem pa niso vštete kupčije mariborske mestne občine.

m. Zarimivo predavanje o Hamburgu. Danes ob 20 v Ljudski univerzi izredno zanimivo predavanje o pomenu velike hamburške luke. Predava vodja potovalnega biroja Jugoslavije v Hamburgu g. Leo Potocnik.

m. Dalmatinska salata na mariborskem trgu. Te dni se je pojavila na našem trgu dalmatinska zelenjava. Precej je dalmatinske salate, ki jo prodajajo po 8 do 10 dinarjev kilogram.

m. Tatovi v Slovenski ulici. Neznani storilci so obiskali stanovanje Franciske Jutrec v Slovenski ulici 26 in ji odnesli precej perila. Ob tej priliki so isti tatovi ukradli podnajemniku Martinu Ulagi dva para čevljev in nekaj obleke.

m. Polovična vožnja v Zagreb. Za umetniško razstavo »Pola vijeka hrvatske umetnosti« je odobren 50% popust na železnih Potniki morajo kupiti celo vozno karto pri odhodu do Zagreba in legitimacijo po din 2.—. Kupljena karta velja za brezplačni povratek, s potrdilom pririditvenega odbora. Popust velja od 16.—25. januarja, za povratek pa od 18. do 27. januarja zaključno.

m. Nočna lekarniška služba: Lekarna pri Zamoru, Gosposka ulica 12. telefon 28—12; Lekarna pri Angeli varhu, Aleksandrova cesta 33, tel. 22—13.

Kino

* Grajski kino. Danes zadnjikrat »Kaučuk«. Od srede dalje »Sinja lisica«. Zarah Leander.

* Kino Esplanade. Prekrasni zgodovinski na biennial s prvo nagrado ocenjeni vefilem »Kraljica Viktorija« z Adolfom Wohlbrück-om.

* Kino Union. »Scipio Afriški« monumentalno filmsko veledelo ogromnih dimenzij in razkošja ital. produkcije.

Mariborsko gledališče

Torek, 17. januarja ob 20. uri: »Matura«.

Red C. Prihodnja novost mariborskega gledališča, »Automelody«, je zanimiva dramska reportaža o tekočem traku v šestih slikah. Izšla je l. 1935, v zagrebški založbi Binoza kot prvo delo avtorja Andjelka Stimca, znanega režiserja — gosta na naših in večjih odrih inozemstva. Do zdaj je bila uprizorjena v Skoplju — je torej za nas še povsem novo delo, ki ga v prevodu Milana Skrbinskega za naš oder že pridno pripravlja Vi. Skrbinek.

Kultura

László Fódor: Matura

Madžarski komediograf László Fódor je že nekaj let znano ime po Evropi. Njegove igre, komedije in tragikomedije se ne igrajo z uspehom samo po vseh madžarskih odrih, ampak tudi po gledališčih ostalega sveta. Izšel je iz tradicije, ki ima v madžarskem slovstvu že trdne temelje in mnoge vidne predstavnike. Odlika vseh teh ustvarjalcev odrskih del, in naravno tudi Fódorjeva, je, da poznajo izvrstno tehniko in vejo, kaj je treba občinstvu nuditi, da ga »zgrabi«. Globljih problemov in misli v njihovih delih navadno ni, zato pa so psihološke finese in je zlasti tista čustvena nota, ki ustvarja toploto in kontakt. Taka je tudi Fódorjeva »Matura«. Igrajo jo po vseh madžarskih in tujih odrih in napravljen je bil po njej tudi film, dasi s filmsko spremenjenim koncem. V tem delu nam vpodablja pisateljsko življenje, problem razmerja med vzgojitelji in vzgojenci, profesorji in dijaki; v tem konkretnem primeru dijakinjami, ker je okolje dogajanja ženska gimnazija. Osrednji dogodek dela je ljubezensko pismo maturantke Katje Slapjarjeve, katero najde profesorica Mozoljčeva v papirnem košu in naj bi dalo povod za izključitev sicer od-

lične dijakinje tik pred matura. Toda na konferenci zmagajo globočša čustva in drugi oziri, da doživimo nazadnje matura in njen zaključek v harmoniji, kolikor je ne moti disharmonija sre.

Delo je prevedel pisatelj Fr. Albrecht, režiral pa Jože Kovič. Jože Kovič je priznan dober postavljalec komedij, zato je bil tudi pri režiji Fódorjeve »Mature« v svojem elementu. Zgradil je svojo režijo na lahкотnem razpletanju. Čisto naravnem in nepriljenem ter v realističnem stilu, kakršna je bila tudi inscenacija. Igrji je dal živahen tempo ter podaril vse tiste momente, ki so v komediji kulminacije. Ker so nastopajoče osebe že v pisateljevem delu dobro karakterizirane, so tudi režiser in igralci lahko takoj zadeli pravo noto in nam ustvarili pri tem delu vrsto res posrečenih likov, katerih izrazita celotnost je čisto zakrila male hibe, šibkeše trenutke in le rahlo opazljive disharmonije. Zato moremo pristeti »Maturu« k uspešnim stvaritvam našega mariborskega gledališča.

V vrsti karakterno močno zgrajenih likov zasluži posebno pozornost prof. dr. Ana Maté gđ. Elvire Kraljeve. Gđ. Kraljeva nam je pokazala vseskozi zrelo

igro, psihološko poglobljeno in tehnično dovršeno. Mojsirsko je igrala vse čustvene prehode in dosegla popolno iluzijo naravnosti. Odlične kvalitete svojega talenta je odkrila znova v vlogi maturantke Katje Slapjarjeve gđ. Branka Rasbergerjeva s svojo nepriljeno, mladosti in čustvenosti polno igro, ki dosega kulminacijo v burnih scenah drugega dejanja. Svojevrsne karakterne sposobnosti je razodela tokrat ga. Slava Gorinškova v vlogi zagrenjene prof. Mozoljčeve, le v nekaterih trenutkih jo je močna igra zanašala v rahle neljzgrajenosti. Bolj zunanjemu poudarku telovadne učiteljice Zorove je čisto ustrezala igra gđ. Starčeve. Učenke Voglarjevo, Sirkovo, Malijovo in Kolarjevo so več ali manj pogodeno odigrale ga. Savinova, gđ. Simčičeva, gđ. Veldinova in gđ. Zoharjeva.

V vlogi ravnateljke dr. Dvornika je vpodobil g. Rado Nakrst tip vzgojitelja, ki se suče v sredini med človeškim razumevanjem in uradno dolžnostjo ter je dojemljiv tudi še za srčne pobude. G. Pavle Kovič je zelo plastično in globoško toplo pogodil starega dobričnika prof. dr. Čebulo, zunanje pa je bil po drži malo prestar. Ostro poudarjeno je izoblikoval g. Danilo Gorinšek profesorja matematike dr. Vrtača ter ustvaril z njim

eno najboljšo karakteriziranih svojih vlog. Bolj pasivne vloge prof. Vidoviča, Strka in Šiške so v skladu s celotno zaokroženostjo odigrali ga. Crnobori, Rasberger in Košuta. Katjinega ženina Kranjca je odigral g. Verdovnik za spoznanje prenemirno, dočim je g. Košič predstavil klasičnega slugo Antona z vsemi vrlinami svojega grotesknega sloga.

k. Nušičev »Pokojnik« v Pragi. Režiser Hart pripravlja v Vinohradskem gledališču v Pragi premiero Nušičeve komedije »Pokojnik«.

k. Kroz Jugoslaviju. V Beogradu je prišla z Novim letom izhajati nova turistična revija »Kroz Jugoslaviju«, ki objavlja v svoji prvi številki v precej lepi grafični opremi več dobrih oplov iz raznih pokrajin države, med njimi tudi iz Slovenije (Planica). Na naslovni strani je trobarvna slika Sbrkinje v narodni noši, med tekstom so pa objavljene množestvne slike naših pokrajinskih lepot, narodnih noš, cerkv, narodnih ornamenov itd. Revijo urejuje B. M. Stepanović, naroča se pa v Beogradu, Balkanska ul. št. 9. Celoletna naročnina stane 90 din.

Ne pozab. narocnine!

Gospodarstvo

Borba med Anglijo in Nemčijo za tržišča v jugovzhodni Evropi

ANGLIJA JE NEMČIJI ZAGROZILA Z DUMPINGOM, ČE BI NEMČIJA SE NADALJE VODILA OSVOJEVALNO GOSPODARSKO POLITIKO V JUGOVZHODNI EVROPI.

«Neue Zürcher Zeitung» poroča, da se začnejo prihodnje dni v Londonu formalna pogajanja med federacijo britskih industrij in nemško industrio o izvozu in uvozu ter vprašanju tržišč. V drugem polletju l. 1938. so zastopniki obeh industrij pripravljali tla in so te priprave tik pred Božičem že tako daleč napredovale, da je bilo že vse pripravljeno za oficijsna pogajanja. V tej zvezi je znano, da je ugodnejši razvoj nastal šele takrat, ko je tajnik britanske zunanje trgovine Hudson zagrozil z borbo proti nefernim metodam nemške izvozne konkurence, ki se je posluževala dumpinga, z istim orožjem z angleške strani in je bil v ta namen povišan kredit za izvozne prevoze od 50 milijonov na 75 milijonov funtov ali na 20 milijard dinarjev. To je za leglo. Nasprotna stran se je pokazala nepostojljivo. Takoj nato se je med zastopniki obeh industrij na angleško zahtevano celo našel ključ o razdelitvi tržišč. Zmagala je angleška teza, ki je uveljavila načelo kvantitativne razdelitve tržišč.

nad nemško, ki je popreje postavljala zahtevo po regionalni razdelitvi tržišč. Tako se je našla kompromisna formula, po kateri bodo v jugovzhodni Evropi Nemci morali trgovati poleg Angležev v procentualnem razmerju. Izrinjenje Angležev se torej nasproti strani ni posrežilo. Verjetno je poslal sam Chamberlain guvernerja Angleške banke Montagu Normana v Berlin k dr. Schachtu, da bi tako ublažil politično napetost z gospodarskimi aranžmanti, čeprav stoji tem napotkom skeptično nasproti tako angleška vefinanca, kakor angleška javnost. Nadaljnji uspehi bodočih pogajanj v Londonu bodo odvisni od tega, kako energično bodo angleške oblasti podpirale zastopnike angleške industrije. Za enkrat je grožnja g. Hudsona odložena do konca januarja. Če bi se pogajanja razbila, bi se upliv angleške gospodarske ofenzive na jugovzhodu pokazal že v 6 mesecih, kakor je omenil nedavno neki odlični predstavnik angleškega gospodarstva v naših krajih.

Zborovanje obmejnih sadjarjev

OBČNI ZBOR SADJ. IN VRTNARSKEGA DRUŠTVA V RUŠAH

Na praznik sv. Treh kraljev so se zbrali sadjarji, da podajo obračun svojega dela. Predsednik učitelj Jernej Crnko je v pozdravni nagovoru podelil sliko stanja sadjarstva v minulemu letu ter poudaril potrebo gradnje sadnega skladišča. Premalo se je škropilo sadno drevje, vsled česar sadje ni bilo čisto in zato ni tako slo v denar. Poročala je tudi tajnica učiteljske Marica Čepejeva. Vrtil se je tečaj za obzorevanje in cepljenje s predavanjem. Ni bilo pa potrebnega znanja. Podružnica šteje 55 članov. Po blag, poročilo, ki ga je podal Pavel Serca, je bilo 2127.75 din dohodkov in 2071.90 din izdatkov. Izvoljen je bil naslednji odbor: Crnko Jernej, Čerk Alojzij, Šerc P., Steinberger Leopold, Male Josip, Nekrep Alojzij, Jug Jožef, Glazer Alojzij, Čepi Marica, Mrakič Pavel, Revizorja: Stane Tomo in Lamprecht Franjo. Za delegata uprave je določen predsednik Crnko.

Obč. zboru je prisostvoval tudi okrajni šol. nadzornik Peter Močnik, ki je član glavnega odbora društva. Pozdravil je navzoče v imenu društva ter naglašal potrebo pridobivanja članov in mesečno sestajanje odbornikov, da postane delo podružnice živahnije. Nato je predaval o važnosti in ureditvi domačega vrta in dal navodila, kako naj deluje podružnica za izboljšanje vrtarstva, pridelovanje zelenjavi in oplešave vrtov na kmetih.

Ustanovljen je bil vrtinarski odbor, v katerega so bili izvoljeni: Požar Olga, Glazer Hilda, Dogenik Ivan, Serca Stanko in Skaza Ojga.

Pri slučajnosti se je razpravljalo o Sadjarski zadrugi, ki ima sušilnico, o obveznem škropljenju, o zatiranju voluharja. Posebno so sadjarji želeli, da bi bilo škropljenje in snaženje drevja obvezno in da bi škropljenje opravljala nalašč za to izurjena oseba proti primerni nagradi. Odboru je bilo naročeno, da skuša to izvesti.

g. V Beogradu bo 17. in 18. t. m. konferenca guvernerjev novčaničnih bank Balkanske zveze, na kateri bodo razpravljali o gospodarskih in finančnih vprašanjih balkanskih držav.

Borzna poročila

Devize. Ljubljana. Amsterdam 2387.50—2425.50, Berlin 1766.12—1783.88, Bruselj 742.50—754.50, Curih 995—1005, London 205.50—208.50, New York 4374.87—4434.87, Pariz 115.05—117.95, Praga 150.75—152.25, Trst 231.45—234.55.

Effekti. Zagreb. Drž. papirji: vojna škoda 472—473, 4% agrarji 60—62, 4% sev. agrarji 59.50—59.85, 6% dalm. agrarji 88—89, 7% inv. pov. 100.50 bl. Delnice: PAB 230 bl., Trbovlje 186—190, Isis 35 bl., Jadranska pl. 320 d.

Sport

Prediog za izprembo v koledarju zimskih sportnikov

Naša Zimsko-sportna zveza je prejela od Nemške zveze za telesno vzgojo naroda, oddelke za smučanje, vabilo k udeležbi mednarodne skakalne prireditve, ki bo 12. febr. v izvedbi celovškega Skiveraina pri Celovcu. Ker bi se nemški smučarji radi udeležili mednarodne skakalne tekme v Liscu pri Celju ter bi tudi radi pozdravili naše smučarje v Celovcu, je na njihovo prošnjo STO predložil Smuč. klubu Celje izprembo v sporedu, tako da bi se skakalna tekma na betnav-

ski skakalnici, oziroma pri Sv. Lovrencu na Poh., v izvedbi SK Zeleničarja predložila od 5. II. na 12. II., mednarodna skakalna tekma v Liscu pri Celju v izvedbi Smučarskega kluba Celje pa od 12. II. na 5. II. Ako bo Smučarski klub Celje na to pristal, o čemer pa skoro ni dvoma, bodo nemški zimski sportniki lahko startali na naši prireditvi v Celju 5. II., naši skakalci pa jim bodo lahko obisk vrnil 12. II. v Celovcu.

Sportna odlikovanja za povprečen uspeh

Ministrstvo za telesno vzgojo naroda je sklenilo, da bo sledilo primeru drugih držav ter upeljalo posebno odlikovanja za sportnike, ki so v svoji disciplini dosegli dobre povprečne rezultate, pri čemer pa ne bodo potrebni rekordi, nego marljiv trening in zadostno število točk. Odlikovanja bodo v kratkem izdelana ter se bodo že tekom letošnjega leta podelila sportnikom, ki si jih bodo zaslužili.

MITIČ V STOCKHOLMU IZLOČEN

Pri teniškem prvenstvu skandinavskih držav v Stockholmu je Mitič v prvem kolu porazil Kumba iz Nove Zelandije 7:5, 6:3, 0:6, 6:3, v drugem kolu pa je glasko izgubil proti Nemcu Henkelu 6:1, 6:2, 6:4, ter je tako izpadel iz nadaljnje tekmovalnice. V dvoje je izgubil z Nemcem Redlom proti angl. paru Wilde-Willington 2:6, 12:10, 3:6, 5:7. Mitič ni vreden igrati na pokritih igriščih.

BUDGEOVA RANGLISTA

Dolgoletni amaterski teniški prvak sveta Donald Budge je po prestopu med profesionalce sestavil teniško rang-listo, ki je za nas zanimiva v toliko, da na njej ne najdemo nobenega našega igralca, niti Punčeca, dočim so na njej tudi takšni igralci, ki so proti Punčecu stalno izgubljali. Lista je sledeča: 1. Austin, 2. Bromwich, 3. Riggs, 4. Menzel, 5. Wood, 6. Mako, 7. Čejnar(1), 8. Quist, 9. Henkel, 10. Grant.

TEČAJ ZA ALPSKO KOMBINACIJO V PLANICI

SK Ilirija bo organiziral v Planici tečaj za alpsko kombinacijo, ki ga bo vodil od 22. I. do 5. II. g. Karl Russ, nemški državni sportni učitelj iz Immenkremea.

s. Balkanske kolesarske zveze so imele konferenco v Sofiji. Sklenjeno je bilo, da bo prvenstvo Balkana v juliju 1939 v Sofiji. Določeno so bile tudi tekmovalne discipline. Rumunski delegat je predlagal, da naj se tradicionalna dirka Beograd—Sofija že letos podaša do Bukarešte, in sicer v treh etapah.

s. Češkoslovaška smučarska zveza je sklenila, da ne bo poslala svoje smučarske reprezentance v Zakopane, češ da smatra, da niso dovolj v kondiciji radi pomanjkanja treninga.

s. Madžarska teniška zveza je v pogajanjih z bivšim francoskim teniškim šampionom Henryjem Cochetom, da bi prevzel trening madžarskega Davis cup moštva. Pogajanja so pred zaključkom ter bo Francoz že marca odpotoval v Budimpešto.

Šah

Bogoljubov — Eliskases

Sesto partijo matcha sta Bogoljubov in Eliskases igrala v Nürnbergu. Po zapleteni srednji igri sta pozicijo izenačila in se po 55 potezah sporazumela na remis ob stanju matcha 3:3.

V 7. partiji pa je Bogoljubova doletel nepričakovan poraz. Eliskases si je v damskem gambitu zgradil zelo močno pozicijo. Vendar pa je Bogoljubovu uspelo, da je ustavil sovražno napad in celo izenačil. V nadaljevanju pa ni igral dovolj previdno ter je izgubil kar 3 kmete. V precizni končnici je nato Eliskases igró odločil v svojo korist. Ob razmerju 4:3 se je tako Eliskases povzpел v vodstvo.

Partije iz Hastingsa

Sicilijanka

(5. kolo v Hastingsu)

Beli: Sergeant. Črni: Szabo
1. e2—e4, c7—c5 2. Sg1—f3, d7—d6 3. d2—d4, c5:d4 4. Sf3:d4, Sg8—f6 5. Sh1—c3, e7—e6 6. Lf1—e2, Lf8—e7 7. 0—0, a7—a6 8. Lc1—e3, 0—0 9. Dd1—d2, Sh8—d7 10. f2—f4, Dd8—c7 11. Le2—f3, Sd4—b6 12. Sc3—e2, e6—e5 13. Sd4—b3, Bb6—c4 14. Dd2—c3, Lc8—g4 15. Sb3—d2, Tl8—c8 16. Sd2:c4, Dc7:c4 17. Dc3:c4, Tc8:c4 18. e2—c3, f7—b5 19. a2—a3, Lg4—c8 20. Se2—g3, Lc8—b2 21. Lf3—d2, Tc4—c7 22. Le2—d3, Sf6—g4 23. Le3—b6, Tc7—c6 24. Ld3—e2, Sg4:h2 25. Kg1:h2, Tc6:h6 26. Ta1—d1, e5:f4 27. Sg3—f5, Le7—f6 28. Sf5:d6, f4—f3 29. Le2:f3, Tb6:d6 30. Td1:d6, Lf6—e5+ 31. Kh2—h1, Le5:d6 in beli preda.

ELAINE HAMILTON

ZELENA SMRI

DETEKTIVSKI ROMAN

«Karel Ardeen je dobro znan v Ameriki, inspektor. Jaz ga nekoliko poznam, toda že dolgo ga nisem videla.» Glas ji je bil malo nesiguren, a oči so ji bile iskrene.

«In vi, gospod Norrington?»
Veliki igralec je vtaknil roke v žep in se naslonil.

«Marsikdo v mojem poklicu ga je poznal,» je odgovoril. «Bil je velik podjetnik v Zedinjenih državah.»

«Ali vam je bilo znano, da je v Londonu?»

«Da, slišal sem, da je v Londonu,» Glas mu je oprezno zvenel.

«Kdaj ste ga poslednjič videli?»

«Ne spominjam se. Morda včeraj ali predvčerajšnjim. Zakaj? Za kaj gre?»

Inspektor se ni zmenil za vprašanje ter je skušal druge člane družbe. Quentin, dramatik, je bil Ardeenu predstavljen pred tednom pri skušnji in odsiljal ga ni videl, kakor je rekel.

Gospod Richard je priznal, da se je srečal z Ardeenom pred nekaj dnevi. Govorila sta o trgovini. Njegov glas je bil tudi oprezen.

Nekaj je reklo Reynoldsu, naj se obrne k trojici mladih dam.

«Senzanila sem se s Karliom Ardeenom v Ameriki. Odsilhidob je že precej časa,» mu je rekla zlatolasa Amerikanka, toda Reynolds je opazil trd izraz na njenem obrazu.

«In seveda, če je gospod Ardeen poznal vašega soproga, ste ga poznali tudi vi, gospa Selcottova?»

Gospa Selcottova je namrščila obrvi.

«Ali sem poznala svojega soproga? Kako? Omožila sem se z njim!» se je zasmejala.

«Mislim, da razumete, da govorim o gospodu Ardeenu, gospo Selcottova.»

Pogladila si je lase nazaj ter jih potisnila na pravo mesto.

«Priateljeli in znanci mojega soproga so le redkokdaj tudi moji prijatelji, inspektor. Ne poznam tega gospoda in ne brepenim po tem — ako povzroča, kakor se zdi, toliko nepravil, je odklonilno odgovorila.

«Vi ste gospodična Selcottova, če se ne motim,» se je obrnil Reynolds k črni, molčeči deklici.

9

«Moja hčerka,» je rekel gospod Richard.

Reynolds je začudeno pogledal gospo Selcottovo.

«Ne, ne, inspektor,» se je smejala ta dama. «Lejla ni moja hčerka. To je moja pastorka — mačeha sem ji.»

Ze vdrgil je gospa Selcottova poklicala smešnost na pomoč proti Reynoldsu. Sklenil je, da na to ne bo pozabil.

Lejla Selcottova je odgovorila, da se je z gospodom Ardeenom sešla nekoč v pisarni svojega očeta. Ni se mogla spomniti, kdaj. Zdelo se je, da je plašno, nervozno dekle, živče v spoštljivem strahu pred svojim očetom; najbrže jo je njena lepa mačeha potiskala v ozadje, si je mislil Reynolds.

No, imel je njihova imena, in jih bo lahko kadar koli zopet videl.

«Hvaležen vam bom, če nas kmalu odpuštile, inspektor,» je rekel gospod Richard. «Imel sem dovolj sitnosti v življenju, tako da mi ni bilo treba, da sem začel š ev tole — kar koli je žet. Jezno je pogledal svojo ženo. «Moja tajnica, zelo zmogljiva jezikov, je morala iti danes v bolnišnico. Slepič. Kje najdem za njo nadomestilo, ne vem.»

Gospodična Burnettova se je naglo obrnila.

«Jaz vem, gospod Richard. Ravno tukaj,» se je odrezala. «Mene so vzgajili v

samih modernih jezikih in sem izurjena tajnica. Poskusite z menoj.»

Gospoda Richarda je, kakor se je začelo, spravila nenadna ponudba v zadrego, toda soglašal je, češ da se drugo jutro z njo pogovori.

«In zdaj, inspektor, ali smem vprašati, zakaj so bila meni in moji rodbini dana vsa ta vprašanja, tikajoča se slučajnega poslovnega poznanja, ki se imenuje Ardeen?»

Reynolds ga je gledal hladno, po strani.

«Vzrok je bil ta, da je bil Karel Ardeen najden mrtev v tem stanovanju po prihodu gostov gospoda Ingrama, gospod Richard. In zdi se, da ste vsi ali vsaj večina poznali mrtvega moža precej dobro, tako da so moja vprašanja upravičena.»

Napet molk je nastal v sobi pri teh komisarjevih besedah. Smisel za dramatičnost mu je pomagal. Zakaj, ko je govoril, je ujel svaričen pogled Mansfieldov, ki ga je poslal en izmed treh mladih dam. Kateri je veljal signal? Ameriški miss, gospe Selcottovi, ali njeni hčerki?

In Reynolds ni pozabil, da sta i Mansfield i gospa Selcottova proglasila, da ne poznata mrtvega moža!

(Dalje.)

Mariborske drobne vesti

m. Napad v Hočah. Ko se je včeraj 35-letni kovaški mojster Maks Bregant vračal v Hoče, ga je na cesti napadel neznan moški in ga z lato pobil na tla. Napadalec mu je nevarno poškodoval glavo. Breganta so prepeljali v tukajšnje bolnišnico.

m. Pes je ugriznil 33-letnega zasebnega uradnika Alfonza Sotenška in ga na nekem delu telesa nevarno poškodoval. Poškodovanca so prepeljali v bolnišnico. Dogodek se je pripetil v Gosposki ulici.

m. Veter je odnašal klobuke. Včerajšnji veter je ljudem na državnem mostu odnašal klobuke. Pod mostom so našli črna ženska klobuk in rjavo moško kapo. Lastnika naj se zgleda na policiji. Veter je podril tudi ograjo na letnem telovadišču Sokola Matice.

m. Nezgodna ravnateljica Stelma. Valter Steln, ravnatelj Kovine na Tezmem, se je včeraj peljal s kolesom po travniku, kjer so stala barake. Na poldnevici je padel s kolesa in si zlomil levo nogo. Na pomoč so mu prišli tukajšnji reševalci.

m. Kos opetke je padel z gradu na ravnateljice banke Slavije Ivana Gajšeka in mu poškodoval desno roko.

m. Čigava je moka? Pred Pošovo trgovino na Aleksandrovih cestah je stražnik našel dva zavjaka, v katerih je bilo 10 kg moke in nekaj kvasa. Lastnik naj se zgleda na policiji.

m. Od doma je pobegnil 15-letni sin usnjarskega delavca Josip Lešnik iz Pregre.

S sodišča

iz Murske Sobotice
POŽIGALEC

38-letni Polanec Jožef, delavec v Vučji gomili, je znan delomirnež. Klasi se okrog, da včasih cele mesece domači ne vedo zanj, pa se spet oglasi, pijan od vina in v veselja, da je spet doma. Vaščani se ga boje, ker rad grozi, da bo kaj stot. m. mu vsi gredo s poti, ker postaja težko nasilen. Ker je vedno jezen, gre k sosedu naprositi nekaj požirkov vina, ki se mu ga je redkokdaj upa odkloniti.

23. oktobra je prišel pod večer k posestniku Hajdinjaku Janezu v Vučji gomili in ga prosil za pijačo. Preko glave je imel Hajdinjak jesenskih poslovov; ne rad, a postregel je s 3 desetinkami, prigarjal pa je Polanca, naj čimprej spi, ker ga nima časa čakati. Že to ga je razburilo, namesto da bi se za pijačo zahvalil. Postregel je Hajdinjaku, da mu bo on

ljube ulice 16. Vsa polzvedovanja so bila brezuspešna.

m. Ljudska univerza. V četrtek in petek 19. in 20. t. m. bo predaval g. dr. Andrija Stampar, načelnik ministrstva narodnega zdravlja v p. o. sodobni Kitajski in o Tibetu, v spremstvu filma in skiptičnih slik. V ponedeljek, 23. t. m. predava g. univ. prof. dr. Snaj iz Ljubljane o temi: »Palestina in luči najnovejših izkopov.«

m. Tihotapčeva smola na meji. V št. lju so finančni organi prišli 48-letnega zlatarskega pomočnika Slavka R. iz Velike Nedelje, kateremu so zaplenili 10 vžigalnikov in 8700 vžigalnih kamenčkov. Za tihotapstvo je bil R. obsojen za plačilo 29.770 dinarjev. Ker pa ne zmore tako velike vsote, bo moral odsedeti 229 dni v zaporu.

m. Dva požara na deželi. V Makolah pri Poljčanah je zgorelo gospodarsko poslopje posestnika Lenarta Zunkoviča. Škode je preko 25.000 dinarjev. Istega dne je gorelo tudi na Pragerskem. Zgorelo je poslopje posestnika Jakoba Rozmana, ki ima 50.000 dinarjev škode.

m. Dober plen studenške žandarmerije. Studenški orožniki so polovili 8 drznih vlomilcev, ki so strahovali mariborsko okolico. Nedavno so vlomili tudi v limbuško pošto in pri Robiču. Vlomilski toploti so dokazali 10 vlomov, pri katerih so napravili preko 100.000 dinarjev škode. Aretirane vlomilce so izročili mariborskemu okrožnemu sodišču.

maglijo že dal.

In res je Zvečer, ko so se Hajdinjakovi spravljali v posteljo, je domača gospodinja skozi okno zapazila Polanca, ki je tekkel z dvorišča, gospodar pa je v bližini na vrtu stojišč koplje slama zapazil plamene. Skical je vse domače, tekkel ven in za hišo se videl bežečega. Gašenje pa ni pomagalo prav nič, kajti suha slama je bila vsa hkratu v plamenu. Gajšeci so s težavo obvarovali okrog din 350.000 vredna domača in sosedna poslopja, ki bi bila vsa pogorela, ako ognja ne bi bili pravočasno opazili.

Orožniki so takoj prišli Polanca. Ta pa ni vedel o požaru ničesar, ker da je že od mraka tistega usodnega dne spal doma. To je potrdila tudi njegova mati. Kljub temu pa ga je državni tožilec obtožil in mali senat v Murski Soboti mu je pokvaril veselje do postopanja s 3 leti robila in 5-letno izgubo častnih pravic. Seveda ni bil zadovoljen s sodbo in se bo pritožil.

Zanimivosti

Lord Halifax — specialist za svetopisemske tekste

ZANIMIVA POLITIČNA KARIERA BRITANSKEGA ZUNANJEGA MINISTRA. »NAJDAJLIŠI MINISTER« V ANGLEŠKI VLADI.

Šef britanskega zunanje ministrstva lord Halifax je živel tri življenja pod tremi različnimi imeni. Najprej je bil Edward F. Lindsey Wood.

Preživel je težko mladost. Ko so se drugi otroci igrali in tekali po športnih igriščih, je on sedel za visokimi okni oksfordskega kolegija. Sin enega najbogatejših angleških aristokratov, je imel od rojstva pokvarjeno roko. Njegov oče je bil konservativec. To je bil do toliko mere, da je prihajal celo v nasprotju s svojim časom. Ko so v Angliji se gradili železnice, je prepovedal, da bi speljali tir preko njegove zemlje, kajti železnice je smatral za moderno blaznost. Njegov ideal je bil, da bi pomiril angleško cerkev z rimsko.

S svojim sinom je preživel skupaj dolge angleške zime, razpravljajoč o besedilu svetega pisma. Tudi kasneje, ko se mladi Edward bil že v parlamentu, je najrajši vodil z njim teološke razgovore.

Za časa vojne se je sir Wood klub telesni hibi javil k vojakom. V neki bitki je tako nesrečno padel s konja, da si je zlomil drugo roko. Zanj je bila vojna končana. Umaknil se je na svoje posestvo, se oženil in nadaljeval z branjem.

Leta 1921. vstopi v politiko. Postal je minister kolonij, potem pa prosvete. — Svojo politično popularnost pa je pridobil

bil kot poljedelski minister, kar je zelo kočljiv položaj v preindustrializirani Angliji. Ni škodoval interesom industrije, povzdignil pa je poljedelstvo, ki si je pod njegovim vodstvom zelo opomoglo.

»Da vprašamo Gospoda...«

1923. V nemirni Indiji je izpraznjeno mesto Readinga. Iščo se nov vicekralj na najtežji točki imperija. Vsa Anglija se je začudila, ko je med številnimi kandidati ponujeno to mesto Edwardu Woodu, ki je govnil komaj 44. leto. Preden je prevzel svoj visoki novi položaj, je šel in vprašal očeta za svet. Stari 87-letni lord je pozval svojega sina v cerkev. »Vprašajva Gospoda,« je dejal in začel moliti. — »Pojdi, sin,« je rekel na to, »čutim, da bo dobro!« in začela se je druga eksistenca mladega politika.

Indija je bila nemirna. Gandhi je začel veliko akcijo pasivne resistance. Novi vicekralj je šel takoj na delo in napravil — v veliko začudenje angleške javnosti — uraden poset voditelju indijske opozicije. Ostal je z njim v dolgim razgovoru. Po njegovem mnenju je zaslužila Indija, da dobi položaj samostojnega dominiona. Toda konservativna stranka ni bila z njim istega mišljenja.

Najtežji trenutek v njegovem življenju je bil, ko je moral aretirati Gandhija. Ne-

kega dne ga je obiskal kot ujetnika v celici. Z njim se je tako dolgo pogovarjal, da se je tajnik začel bati, ali se mu ni kaj zgodilo. Ko je vstopil v celico, je našel vicekralja, kako razpravlja z Gandhijem o nekem težkem tekstu iz sv. pisma.

Najdaljši minister.

Medtem ko je minister Anthony Eden spadal med najdaljšegje ministre, je bil lord Halifax, ki je po povratku v London podedoval rodbinski naslov, deležen slave »najdaljšega ministra«, kakor ga v šali nazivajo Angleži.

Kot govornik v Društvu narodov je zaslovel zaradi svojega močnega glasu. Lord Halifax ni dober govornik v klasičnem smislu besede, ker pove vedno samo ono, kar je neizogibno potrebno. Ima pa veliko in odlično sposobnost, da izrazi tudi najtežje stvari na najpreprostejši način.

Njegova glavna karakteristika je, pravijo, v tem, da predstavlja »najstoprocentnejšega« Angleža. Neki pisatelj je napisal o njem to-le: »Če bi po nekem naključju srečali lorda Halifaxa na severnem polju v eskimski obleki, bi niti za trenutek ne podvomili, da je to čisto kraven Anglež.«

MALI OGLASI

CENE MALIM OGLASOM: V malih oglasih stane vsaka beseda 50 pari najmanjša orisovalna za te oglase le do 6. — Družbe artikoli dovoljavajo le festivalni oglasji do 1. — ne besedi. Najmanjši znesek za te oglase le do 10. — Debelo tiskane besede se računajo dvoljno. Oglasi davek za enkratno objavo stanejo do 2. — Znesek za male oglase so plačilo takoj pri naročilu oziroma ob vsotisti v osem skupaj z naročilom ali ob ne plačilo oziroma ob četverletni račun št. 11.499. Za vse plačane odgovore glede malih oglasov se mora naročilo znanja za 3 dni.

Razno

CE HOČETE res dobro vino pit, morate v »Prešernovo klet« priti. Trafenik v Gosposki ulici. 244

TOMAŽEVA ŽLINDRA SE JE POCENILA! 18%ne vagonke pošiljke franko vagon Ljubljana po din 92. — Na drobno iz Maribora po din 110. — za 100 kg. Kmetijska družba, Maribor, Meljska cesta, tel. 20-83. 358

POSODIM 50.000 DIN Ponudbe pod »Kapital« na upravo lista. 382

GRADBENO PODJETJE MARKO STUHEC, poobl. zidarSKI mojster, Ivanjaki pri Ormožu (zraven kolodvorov) izvršuje načrte, proračune, stanovanjske hiše, gospodarska poslopja itd. solidno ter po konkurenčnih cenah. Specijalno podjetje za izločilo vlažnih prostorov, sten in fasad. 384

Posest

KUPIM DVOSTANOVANJSKO HIŠO na odplačevanje. Ponudbe na upravo pod »Mesečno 800«. 373

MALO POSESTVO se takoj prodaja. Bohova 20, p. Hoče. 379

Prodaj

KONCERTNI KLAVIR (znanke Schweigkofler), primeren za družina, na prodaj. Naslov v upravi. 357

Prodajam poceni 2 ŠTIRIKOLESNA VOZA eden nosi do 100, drugi 600 kilogramov. Primerna za vsa kega industrijska ali kmetijska. Jozsi lahko tudi s konjem. Josip Rožič, mizar, Aleksandrova c. 21, Kosaki. 370

Lepo novo alpaka STOJALO ZA PECIVO za izložbo je na ogled pri Fr. Kager, Vetrinjska ul. 30. 371

ZELEZNA POSTELJA in omara na prodaj. Naslov v upravi »Večernika«. 381

IZBOREN CVETLICE MED po din 16. — za kg oddala Kmetijska družba, Maribor, Melje 12. tel. 20-83. Pri večjem odjemu popust. 385

Sirite »Večernik« predstavnik STANKO DETELA v Mariboru. — Oglasi po ceni. — Rokopisi se uredništva šte. 25-67 in uprave šte. 28-67. — Poštni čekovni račun šte. 11. 409.

Kdo je iznašel napetnike?

Vi, ki nosite na obuvah kavčukaste pete, ali veste, da je prvi prišel na to misel Irec, imenovan O'Sullivan?

Nedavno je minilo 25 let, kar je mladenič O'Sullivan še rabil v tavnici, kjer je ropotanje strojev močno treslo tla in mučno oviralo delavce. Dečko, rojen pod srečno zvezdo ter obdarjen z gibko domišljijo, jo je pogledil: gre in kupi majhno preprogo iz kavčuka, da se bo med delom nanjo postavil. Prožnost tkanine je blazila truš in O'Sullivan je zadovoljen pravil tovarišem o svojem izumu. Naslednje jutro mu je opna izginila! Modrihan in miroljubnik omislil drugo. Vendar nista potekla še dva dneva, ko je šla še ta podloga rakom živčast in ribam gost. O'Sullivan se je ujezil, češ: »Za vso fabriko pa ne bom dobavljal tapet!«

Ko neko noč ni mogel spati, se mu je ponudila rešitev: iz kavčukovega lista je izrezal dva kolobarja in ju pritrdil na pete. Učinek je bil isti kakor pri preprogi! Navdušen je sklenil vzeti patent na svoj izumek, ki mu je prinesel »blagostanje«. Kadar so ga vpraševali o tajni njegovih upehov, se je nasmehnil: »Nobene skrivnosti, kratko in malo izkoristil sem priliko, ki se je ponudila!« NK

V najem

SKLADIŠČE v Mariboru, primerno za trgovino s premoženjem vzajemni takoj v najem. Ponudbe pod »Kurivo« na upravo »Večernika«. 363

Sobo odda Oddam takoj OPREMLJENO SOBO gospodu ali gospodini. St. dencij. Ciril-Metodova ul. 4. 369

SOBA s kopalnico, velika, sončna in strogo čista se s 1. februarjem odda solidnemu gospodu. Vprašati Aleksandrova c. 47. (nasproti kolodvoru). 2. nad. vrata 3. 374

Stanovanje TRISOBNNO STANOVANJE z vsemi pritlikalnimi in noveli zgradi se takoj odda v najem. Naslov v upravi lista. 3510

Odda se novo DVOSOBNO STANOVANJE z lepo teraso. Vprašati v trgovini Fujs Aleksander. Tezno. Dobrava 4. Ptujska cesta. 383

Sprejmejo se 4 GOSPODIJE na hrano in stanovanje s 1. februarjem. Vetrinjska ulica št. 3. 386

Službo išče VESTNA PERICA vzame perilo na dom. Vrbanova ul. 2. dvorišče. Kotnik. 377

MESARSKI VAJENEC z dvema letoma učne dobe se želi izučiti. Renolus Rudolf, Ruše 189. 378

MLADA GOSPODIČNA želi mesto gospodine k samostojnemu gospodu. Ponudbe na upravo pod »Mlada gospodinja«. 380

Službo dobi IČEN SAMOSTOJNO KUHAČICO ter za vsa ostala hišna dela s 1. februarjem. Naslov v upravi lista. 375

Zgubljeno Na poti od kolodvora do gostilno »Barič«. Težno se je izgubilo. CRNO KRZNO Pošten najditelj naj odda proti nagradi Maistrova ul. 43. Težno. 376

Dr. Kofler-jev kruh Znani aromatični zdravilo, krepljivi in delikatesni kruh. Pekarna Rakuša Koroška cesta 24

Najcenejši nakup darila ter tržnoveškega premoga na originalnih rudniških cenah pri J. Tigar Maribor. Jadranska ul. 19. Telefon št. 27-15

Zimska sezona v Varaždin. Toplicah

VARAŽDINSKE TOPLICE je za ljudi, ki ne ljubijo hrupa in mestne nervoze, mogoče lepša od letne. Naš hotel »Konstantinova kopele« je urejen sedaj tudi za zimo. Sobe, kopeli in hodniki se grejejo. Vse je v zgradbi sami, tudi kopalnica restavracija, prepiha ni. Velika steklena, pokrita terasa za šetanje pri slabem vremenu. Sedaj so kopeli posebno zdravilne, ker se vzdržijo vsija temperatura, kakor toplo, pa je zato dejstvo večje. Ker ni nikoli več kot 20—25 postelj, se lahko poslužite kabine za kopanje ob vsakem času.

Neskončne cene: soba 20.— din, kopel 10.— din, okna 30.— din, državni uradniki in upokojenci popust. Radi omejenega števila zimskih sob je treba javiti prihod, nakar Vam bomo javili najugodnejšo železniško zvezo.